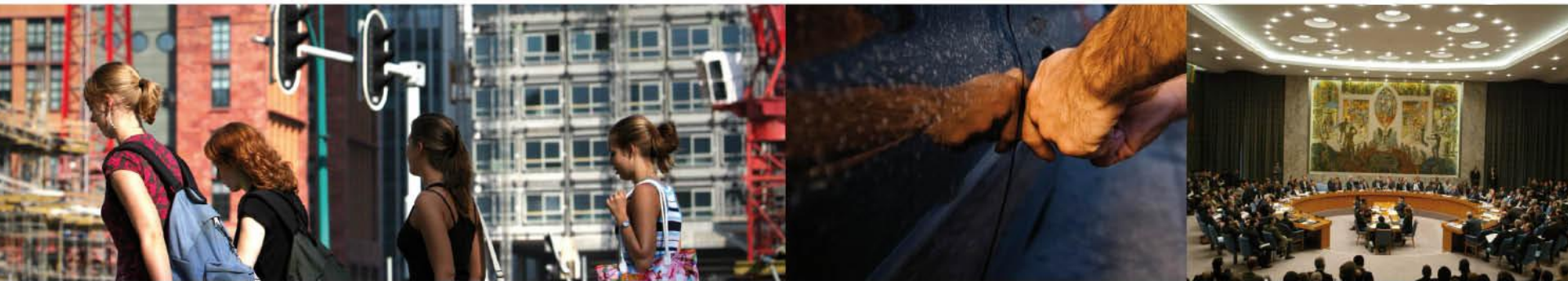

Prof. Willemijn Roozendaal

Arbeidsongeschiktheidsstelsel herschikt? Jong VVA feb 2025

Hoe het ooit begon..

Historische ontwikkeling stelsel

- 1889 Arbeidsomstandighedenwetgeving
- 1901 Ongevallenwet
- 1919 Invaliditeitswet
- 1930 ZW
- 1967 WAO
- 1976 AAW

1989: Nederland is ziek.. Of eigenlijk werkloos

“Er werd door de collega's heel raar tegen je aangekeken, als je niet wegwilde in de WAO. Dat werd als on-solidair gedrag beschouwd”

citaat uit onderzoek "WAO-ers", 1979

Hervormingen

DE VERVUILER BETAALT?

- 1996: Privatisering Ziektewet , 7:629 = 52 weken 70% loon
- 1998: Vervanging AAW door Wajong en Waz; risicoafhankelijke financiering 5 jaar (Pemba)
- 2005: Loondoorbetalingsplicht verlengd tot 104 weken;
- 2005: WAO wordt WIA; risicoafhankelijke financiering 10 jaar (premiedifferentiatie PD of eigenrisicodragen, ERD)
- 2013: o.a. Risicoafhankelijke financiering ZW (BEZAVA)

2020-22: HET STELSEL LOOPT VAST..

- Mensen ervaren hardheden (-> nasleep Toeslagenaffaire)
- Prikkel werken onvoldoende om mensen weer aan het werk te krijgen (-> arbeidsdeelname arbeidsgehandicapten blijft achter, met name mensen zonder werkgever)
- Uitvoering stelsel loopt vast, onder andere op tekort aan keuringsartsen bij UWV (-> vindt ook Algemene Rekenkamer)

Commissie OCTAS 2023/2024

3 denkrichtingen:

- 1) **Huidig stelsel beter:** aantal uitkeringsvarianten in WIA kleiner; drempel naar 25%
- 2) **Werk staat voorop:** 3-5 jaar re-integratieuitkering, dan na keuring AO einduitkering
- 3) **Basis voor werkenden:** basis volksverzekering, evt. aanvullende verzekering wn

Reactie minister van Hijum: onderdelen van variant 1 worden overwogen.

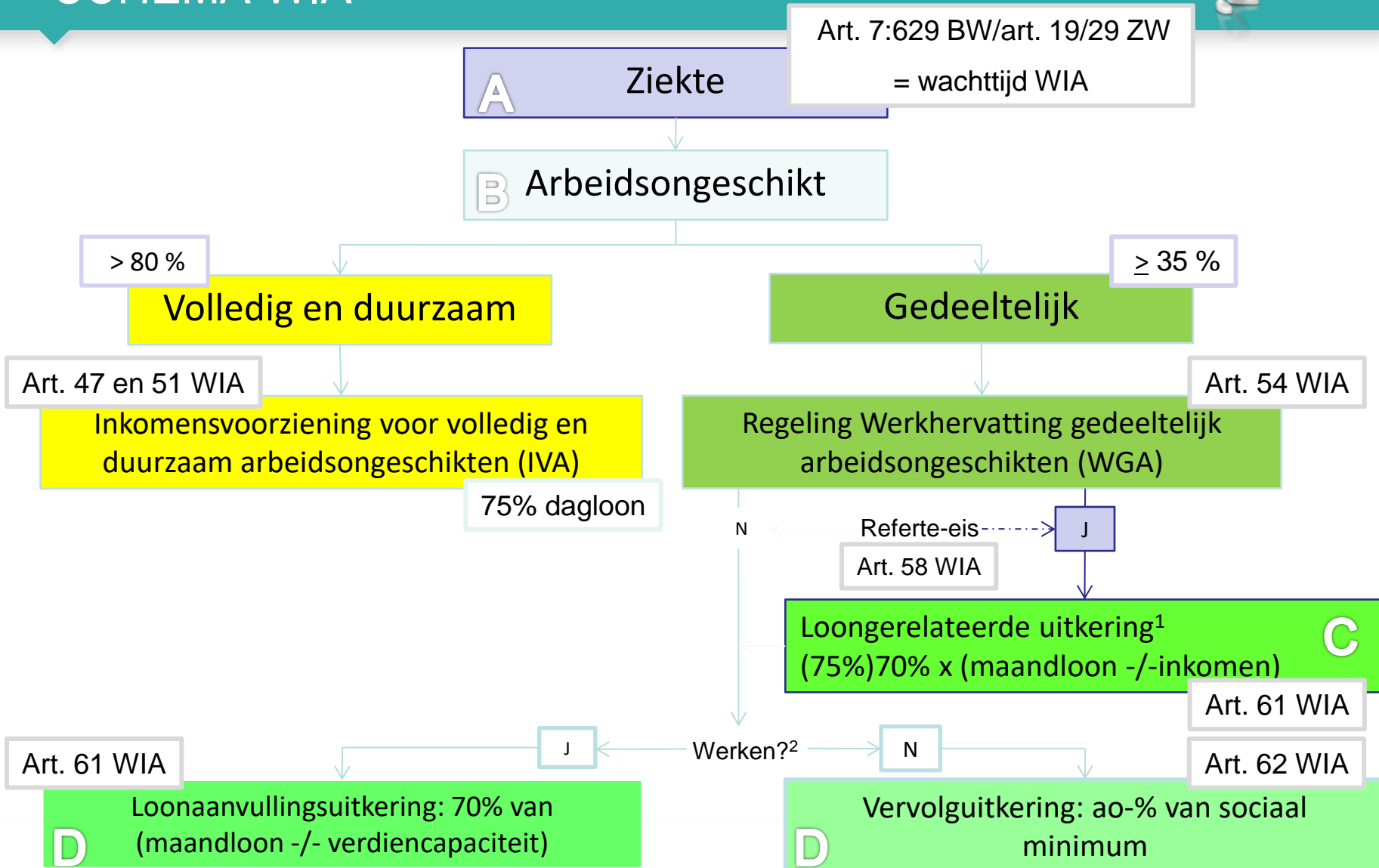
Beide: geen fundamentele bezinning op financiering

Wia: Wat Ingewikkeld Allemaal

SCHEMA WIA

¹ Duur loongerelateerde uitkering is minimaal 3 maanden tot max. 24 maanden, afhankelijk van arbeidsverleden (art. 15 WIA)

² Werken = ten minste 50% restcapaciteit benutten

WIA: MIX PUBLIEK/PRIVAAT

Publieke verzekeringsvoorwaarden

- keuring door UWV

Risicoafhankelijke financiering WGA en ZW

- Gedifferentieerde premie of ERD (“vervuiler betaalt”)
WGA gedurende 10 jaar na einde wachttijd

Naar keuze private uitvoering door ERD

- Eigenrisicodrager doet zelf re-integratie
- Eigenrisicodrager kan particulier herverzekeren
- Concurrentie UWV met private verzekeraars bevordert efficiënte uitvoering

WELKE WERKGEVERS?

- Grote werkgevers (> 3.960.000 loonsom): individueel gedifferentieerde premie berekend op 'schadelast' (= uitkering ZW-uitkering van vangnetters zonder werkgever/WGA loongerelateerd en vervolgutkering)
- Middelgrote werkgevers (ca. 396.000- 3.960.000 loonsom) gedifferentieerde premie gebaseerd op schadelast van de onderneming en de sector.
- Kleine werkgevers (tot 396.000 loonsom): sectorale premie gebaseerd op schadelast van de sector.

MIX PUBLIEK/PRIVAAT: GEVOLGEN VOOR PROCEDURES

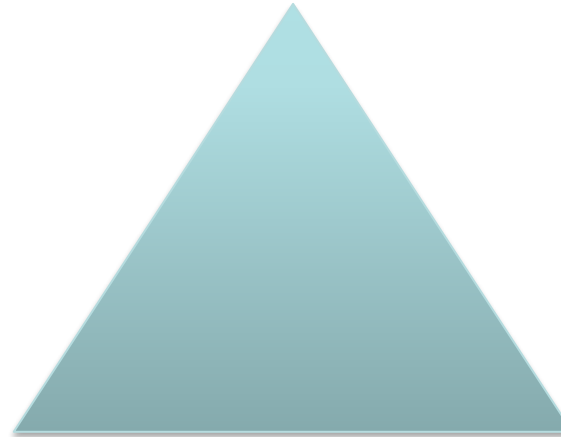
- “rol-verwarring”
- Standaard rollenspellen:
overheid <-> belanghebbende: bestuursrecht, Awb
- Werkgever <-> werknemer: civielrecht, BW

NIEUWE ROLLEN SPELLEN

UWV

Verzekerde

Werkgever

NIEUWE ROLLEN SPELLEN

Voorbeeld eigenrisicodragen

Wn wordt ziek, 2 jaar loon 629, dan keuring WIA.

Of: wn wordt ziek, uit dienst, keuring ZW

- UWV doet keuring – werkgever en werknemer zijn belanghebbende – tegenstrijdig belang in bestuursrechtelijke procedure
- (ex) werkgever-eigenrisicodrager doet re-integratie – is bestuursorgaan!
  - tegen sommige besluiten moet werknemer in bezwaar en beroep bij werkgever
  - Tegen sommige besluiten in bezwaar en beroep bij UWV
  - Maar ERD kan tegelijkertijd werkgever blijven of opnieuw worden en de werknemer ook via arbeidsrecht aansturen.

BELANGEN BIJ BESLUITEN INZAKE WIA

Werkgever wil:

- IVA-uitkering of 35-min
- Bij IVA: wachttijd IVA verkorten
- Bij WGA: lage/korte LGU zo laag mogelijke VU
- Korting op uitkering WGA komt werkgever ten goede

Werknemer wil:

- Liever in IVA dan in WGA? (niet per se)
- Geen 35-min
- Bij WGA: zo hoog mogelijk a.o. percentage
- Geen (straf)kortingen

WERKGEVER EN WERKNEMER ALS BELANGHEBBENDEN

- Medische beschikkingenregeling ter waarborg privacy en eerlijk proces. WIA art. 103 ev. en art. 8:32 Awb

Illustratie belangenconflict

- CRvB 12 juni 2019, ECLI:NL:CRVB:2019:1926. ERD stelt zich primair op standpunt dat werknemer IVA-uitkering ipv WGA-uitkering dient te krijgen, subsidiair dat UWV ten onrechte verzuimd heeft een maatregel op te leggen.

Commissie OCTAS 2023/2024

3 denkrichtingen:

1) **Huidig stelsel beter:** alleen WGA behouden; drempel naar 25%

PD/ERD 5 jaar

2) **Werk staat voorop:** 3-5 jaar re-integratieuitkering, dan na keuring AO einduitkering;

geen keuze publiek/privaat of risicoafhankelijke financiering

3) **Basis voor werkenden:** basis volksverzekering, evt. aanvullende verzekering wn

met risicoafhankelijke financiering voor aanvullende verzekering

.

Mijn duit in het zakje

Premisse: *Prikkels aan werkgevers zijn voornamelijk effectief als de werknemer in loondienst blijft; flexibilisering moet worden afgeremd.*

- Ter vereenvoudiging van het stelsel moet er een duidelijke scheiding komen tussen afhandeling in arbeidsrecht (wg) en in bestuursrecht (uwv)
  - bij ziekte moet een werkgever de werknemer altijd in dienst houden tijdens maximale termijn 629 lid 1 en lid 11, ongeacht type contract (= arbeidsrecht)
  - daarna collectieve volksverzekering zonder risicoafhankelijke financiering (= bestuursrecht)

- Dank voor uw aandacht!

TOMAS THAVE